

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β')

- ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΜΑΪΟΥ 2014 -

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

A1. Στο κείμενο γίνεται λόγος για την αξία του Ανθρωπισμού και τη σύγχρονη απομυθοποίησή της. Πιο συγκεκριμένα, ο όρος «ανθρωπιά» εκφράζει την ενεργό συμπάθεια απέναντι στους πάσχοντες και το ιδανικό του ανθρωπιστή, την ανυστερόβουλη και με αίσθηση χρέους προσφορά στο συνάνθρωπο. Όμως, τα παραπάνω ιδεώδη σήμερα, ενώ αποτελούν κοινό τόπο, έχουν νοηματικά αλλοιωθεί, γιατί η απληστία και ο υλικός ευδαιμονισμός δεν αφήνουν περιθώρια για ευγενή συναισθήματα. Έτσι, το ανθρώπινο γένος δοκιμάζεται και αναζητά διέξοδο. Τέλος, η διέξοδος αυτή εξαιρείται ότι είναι η ανθρωπιά ως πράξη, κατανόηση και αυταπάρνηση που οδηγεί στην τελείωση. «Μεγάλοι άνδρες» υπήρξαν πολλοί αλλά «μεγάλοι άνθρωποι» λίγοι.

B1. Η αδηφαγία του σύγχρονου ανθρώπου και η επιθυμία του για ευδαιμονία τον απομακρύνουν σταδιακά από τις αξίες του ανθρωπισμού. Η θεοποίηση του χρήματος που κυριαρχεί στην εποχή μας, η επιδίωξη ευμάρειας, προκειμένου να κατακτηθεί η ευτυχία, η ανηλεής εκμετάλλευση ανθρώπου και φύσης προερχόμενη από τον άκρατο ατομικισμό, οδηγούν σε ανθρωπιστικό αδιέξοδο, καθώς έννοιες όπως η ανιδιοτέλεια, ο σεβασμός στο συνάνθρωπο αλλά και στο περιβάλλον εκλείπουν αλλά και απαξιώνονται στη συνείδηση των πολλών. Επιπλέον, η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας προκάλεσε αλλοτρίωση των ανθρωπίνων σχέσεων και ανάδειξη της αντίληψης ότι η τεχνοκρατική γνώση μπορεί να προσφέρει στον άνθρωπο αφθονία αγαθών και επιτυχία. Επομένως, επιτακτική προβάλλει η επαναφορά των ανθρωπιστικών αξιών και η ανάληψη εθελοντικής δράσης, προκειμένου να δομηθεί μια κοινωνία πολιτών ικανή να εξελιχθεί αντιμετωπίζοντας τα προβλήματά της.

B2.

α) Οι τρόποι ανάπτυξης στην πρώτη παράγραφο του κειμένου είναι:

- Ορισμός, γιατί ορίζεται η έννοια «ανθρωπιά».
- Παραδείγματα, γιατί αναφέρεται το παράδειγμα του Ντυνάν («Ο Ντυνάν... ανθρωπιστής»).
- Αιτιολόγηση: αιτιολογείται γιατί «η ανθρωπιά είναι μια λέξη του καιρού μας» και γιατί ο «Ντυνάν υπήρξε ένας τέτοιος ανθρωπιστής».

Οποιοσδήποτε συνδυασμός –δεδομένης της εκφώνησης– θα θεωρηθεί σωστός.

β)

- έτσι: συμπέρασμα
- ωστόσο: αντίθεση

B3.

α)

αναλίσκεται	δαπανάται, ξοδεύεται, αναλώνεται
οικουμενική	καθολική
διαστρεβλώσεις	φαλκιδεύσεις, αλλοιώσεις, παραποιήσεις
ολωσδιόλου	εντελώς, τελείως
ευζωίας	ευδαιμονισμού

β)

κοινόχρηστος	ιδιόχρηστος, ασυνήθιστος
συμμετοχή	αποχή
αυτοακυρώνεται	αυτοδικαιώνεται, αυτοεπιβεβαιώνεται
γνώση	άγνοια
αδιάκοπης	ασυνεχούς, αποσπασματικής

B4.

α) «αυτός είναι μεγάλος ανθρωπιστής»: αυτούσια μεταφορά φράσης και έμφαση στο χαρακτηρισμό «ανθρωπιστής».

«Ερυθρού Σταυρού»: επωνυμία (τίτλος) οργάνωσης.

β) Ενδεικτικά:

- Η «ανθρωπιά» είναι ένα νόμισμα... μεγάλη.
- υψηλή παρουσία
- γλυκιά ζεστασιά

Γ1.

A) Ως προς το επικοινωνιακό πλαίσιο: αναφέρονται τα τυπικά στοιχεία του άρθρου, τίτλος που να εκφράζει την κεντρική ιδέα αυτού (ενδεικτικά προτείνεται «Η ανθρωπιστική κρίση και η αντιμετώπισή της»), πρόλογος που να επισημαίνει τα βασικά σημεία του άρθρου, ύφος ορθολογικό (επίκληση στη λογική) και χρήση γ' προσώπου.

B) Ως προς την ανάλυση του περιεχομένου ενδεικτικά προτείνονται:

1. Φαινόμενα που αποδεικνύουν το έλλειμμα ανθρωπιάς:

- Η έλλειψη σεβασμού προς το συνάνθρωπο και η παραβίαση των δικαιωμάτων, η όξυνση των φαινομένων ρατσισμού τόσο με την ανοχή της πολιτείας όσο και από τους πολίτες.
- Η έκπτωση των ηθικών αξιών και η επικράτηση του αμοραλισμού που οδηγεί στην αποθέωση του χρήματος και στην παράλληλη υποτίμηση της αξίας του ανθρώπου.

- Η ενίσχυση των φαινομένων κοινωνικής εξαθλίωσης με τη διόγκωση του αριθμού των πολιτών που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας (άστεγοι, άποροι) υποδηλώνει δυσλειτουργία του κράτους πρόνοιας.
- Τα φαινόμενα της πείνας, του αναλφαβητισμού, των λοιμών, της εκμετάλλευσης ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων –παιδιά, γυναίκες– που μαστίζουν τις υπανάπτυκτες χώρες αποδεικνύουν την καθολικότητα του φαινομένου.
- Η γενικευμένη χρήση βίας σε κάθε εκδήλωση της ζωής τόσο στις διαπροσωπικές όσο και στις διακρατικές σχέσεις (έξαρση των πολέμων).
- Η εκτροπή της επιστήμης από τον ανθρωπιστικό της σκοπό για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων.
- Η συνεχής καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος που υπονομεύει την ποιότητα ζωής και θέτει σε κίνδυνο το μέλλον των επερχόμενων γενεών.
- Η αναποτελεσματική αντιμετώπιση των δυσμενών κοινωνικών φαινομένων από την πολιτεία (έλλειψη ανθρωπιστικής πολιτικής απέναντι στους μετανάστες από τις χώρες υποδοχής, αδυναμία περιστολής των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας, ναρκωτικά – εγκληματικότητα κ.τ.λ.).

2. Δραστηριότητες που αποσκοπούν στον περιορισμό του ελλείμματος της ανθρωπιάς:

α) Ως προς το άτομο:

- Συνειδητοποίηση των προβλημάτων και ενεργοποίηση για ανάληψη δράσης προς επίλυσή τους.
- Ενημέρωση αρμοδίων φορέων σε περιπτώσεις που συνάνθρωποί μας χρειάζονται βοήθεια (ΕΚΑΒ, Άμεση Δράση, Πυροσβεστική).
- Καταγγελία κρουσμάτων παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Έμπρακτη διευκόλυνση της καθημερινότητας ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (παραχώρηση θέσης στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς σε άτομα που έχουν ανάγκη, σεβασμός οδηγών σε διαβάσεις και θέσεις ΑΜΕΑ).
- Οικολογική συνείδηση, σεβασμός στη φύση (ανακύκλωση, αναδάσωση).
- Το άτομο ως γονέας έχει την ευθύνη και το χρέος να μεταλαμπαδεύσει στα παιδιά τα ανθρωπιστικά ιδεώδη (σεβασμός στο συνάνθρωπο, αλληλεγγύη).

β) Ως προς το σύνολο:

- Ισχυροποίηση της κοινωνίας των πολιτών ώστε να αξιοποιηθούν τα αποθέματα του ανθρώπινου δυναμικού, η εργατικότητα και η δημιουργικότητα ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων.
- Επιτακτική κρίνεται η ανάπτυξη ενός δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης με την ενεργοποίηση των πολιτών και την οργάνωση εθελοντικών δράσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων (προσφορά βοήθειας σε διάφορες έκτατες περιπτώσεις (σεισμοί, πλημμύρες) για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος (οικολογικές δράσεις), σε άτομα κοινωνικά αποκλεισμένα (τοξικομανείς, άστεγοι, μετανάστες), οικονομική συνδρομή σε ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες (οργάνωση συσσιτίων από ιδιώτες).
- Άσκηση κριτικής και πιέσεων εκ μέρους των πολιτών στους ιθύνοντες για άμεση ανάληψη πρωτοβουλιών για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων .
- Διαρκής ενημέρωση για φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων από τις εθελοντικές οργανώσεις για αφύπνιση της κοινής γνώμης καθώς και παρότρυνση των πολιτών να συμμετέχουν σε δράσεις που προσφέρουν κοινωνική αρωγή.
- Καλλιέργεια πνεύματος εθελοντισμού από τους φορείς αγωγής (εκπαίδευση, Μ.Μ.Ε., πνευματικοί άνθρωποι) με στήριξη εκ μέρους της πολιτείας των εθελοντικών οργανώσεων και δράσεων.

Γ) Επίλογος – διατύπωση συμπεράσματος:

Η υπέρβαση της ανθρωπιστικής κρίσης θα καταστεί δυνατή, μόνο όταν άτομο και σύνολο στρατευθούν στην προσπάθεια αποκατάστασης της αξίας του ανθρώπου.

Επιμέλεια: Μαντουβάλου Ηλιόχαρη

Μπαλτσαβιά Ρεγγίνα

Φλέγκας Κωνσταντίνος

Χατζιωάννου Σοφία